

DUITS

Jammer dat je in de brugklas nog geen Duits krijgt.

In de tweede klas krijg je wel Duits en dan wordt het pas echt leuk.

Dan leer je ook veel over de landen waar Duits gesproken wordt, zoals natuurlijk Duitsland, maar ook Oostenrijk en Zwitserland.

Al gauw zul je originele Duitse tekstjes te lezen krijgen en allerlei dingen te weten komen over bijvoorbeeld autonummerborden in Duitsland, Duitse steden, scholen in Duitsland, overeenkomsten, maar vooral ook verschillen in het alledaagse leven van leeftijdgenoten daar en hier.

Je zult zelfs na korte tijd al eenvoudige Duitse puzzeltjes op kunnen lossen.

Ook zul je veel Duits te horen krijgen, waarbij je moet aangeven of iets goed of fout is, of je het goed gehoord en ook begrepen hebt.

Naast de dingen, die je gewoon moet leren, zijn er ook veel opdrachten waarmee je oefent, hoe je de gewone alledaagse dingen in het Duits kunt vragen en zeggen. Bijvoorbeeld:

Wie heißt du?

Woher kommst du?

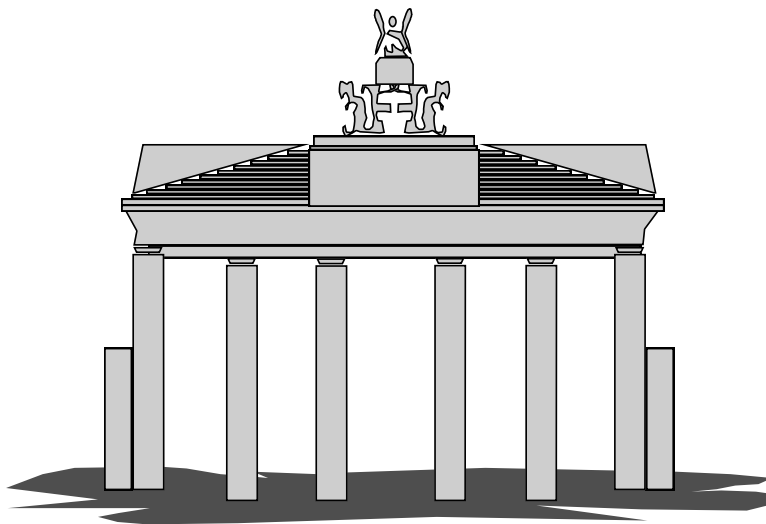
Wie alt bist du?

Der Zug donnerte vorüber.

Misschien weet je al wat deze zinnestjes betekenen. Je ziet wel, Duits is helemaal niet moeilijk.

In de toekomst zal het heel erg handig zijn als je naast Frans en Engels ook met Duits een beetje uit de voeten kunt. De Nederlandse en Duitse bedrijven krijgen steeds meer met elkaar te maken.

Kortom: Deutschkenntnisse vielgefragt!
Deutsch macht Spaß!

NATUURKUNDE

Wat is dat nou voor een vak, natuurkunde. Is het iets met “de natuur”? Is het “iets technisch”? Eigenlijk van allebei een beetje.

Natuurkunde gaat over verschijnselen die je in de natuur kunt waarnemen: het licht van de zon, het geluid van de wind, de kleuren van de regenboog, de vorm van een sneeuwvlok enz.

Maar bij natuurkunde leer je ook hoe kennis van natuurverschijnselen wordt toegepast. Bijvoorbeeld in apparaten die iedereen kent zoals de cd-speler, de computer of je mobieltje.

Je zult natuurlijk zelf ook vragen hebben over dingen die je om je heen ziet. Waarom is de lucht blauw? Hoe werkt een afstandbediening? Hoe vliegt een vliegtuig? Een ant-

woord geven op die vragen is vaak niet gemakkelijk. Daarvoor zul je eerst van alles moeten weten en leren begrijpen over natuurverschijnselen en natuurwetten.

De knapste koppen uit de geschiedenis zoals Newton, Archimedes, Einstein en vele ande-

ren hebben veel ontdekt en van hun wijsheid mogen wij meesnoepen.

We beginnen met het vak in klas 2. Hier maak je kennis met het vak en leer je meten, natuurkundig rekenen, proefjes doen, verslagen maken en proberen alles wat je om je heen ziet te verklaren.

Je maakt kennis met o.a. licht en schaduw, elektriciteit, kracht en beweging enz. In klas 3 komen nog meer onderwerpen aan bod zoals warmte, energie, radioactiviteit en gaan we iets dieper op de stof in.

In klas 4 heb je alleen natuurkunde als je kiest voor de profielen natuur & gezondheid of natuur & techniek. Dezelfde onderwerpen als in de onderbouw komen weer terug maar nu met meer diepgang en meer rekenwerk. Ook moet je zelf een echt onderzoekje opzetten wat meetelt voor de overgang in klas 4 havo of klas 5 vwo. Je wordt nu al voorbereid voor het vervolgonderwijs en voor je examen natuurlijk.

In het vervolgonderwijs moet je veel zelfstandig leren en dat oefenen wij al vanaf klas 2. Je zult dan al oefenen in het zelfstandig nakijken van je huiswerk met antwoordbriefjes die in de klas worden uitgedeeld. In de bovenbouw heb je zelf een antwoordboek. Ook oefenen we in samenwerking door in wisselende groepsaansluiting practica en andere opdrachten te doen.

De boeken die we gebruiken hebben we uitgekozen om makkelijk je weg in te kunnen vinden en die prettig zijn om uit te werken. Zowel voor de theorie als de experimenten maken we gebruik van de computer.

Voor een goede aansluiting tussen onder- en bovenbouw hebben we over alle leerjaren dezelfde methode.

Hopelijk vind je natuurkunde net zo'n leuk en interessant vak als wij!

De natuurkundeleraars.

AARDRIJKSKUNDE

De tijd dat het vak aardrijkskunde bestond uit het aanleren van de rijtjes Groningen, Hoogezand-Sappemeer, Veendam, enz... of Java, Bali, Lombok, Sumbawa, enz... ligt reeds lang achter ons. Dergelijke rijtjes hoef je niet meer van buiten te leren. Immers wanneer je iets over plaatsen wilt weten, dan wordt op de computer het programma routeplanner aangeklikt, en je hebt in no time de betreffende plaats op kaart staan.

Topografische kennis vormde vroeger wellicht het belangrijkste onderdeel van de schoolaardrijkskunde, tegenwoordig is het slechts één onderdeel uit de vele verschillende invalshoeken van ons vak. Wel zal het atlasgebruik de komende tijd een meer prominente plaats gaan innemen in de klas, en ook bij het centrale examen zullen vele opdrachten met behulp van de zogenaamde Grote Bosatlas uitgevoerd gaan worden.

Vaardigheden zal het belangrijkste begrip gaan worden. Hierbij zijn multimedia, computerprogramma's, internet, posterpresentaties, PowerPoint, enz.. begrippen die al vrijwel geheel zijn ingeburgerd.

In de klassen 1 en 2 krijg je in ieder leerjaar 2 uur aardrijkskunde; in de derde klas is dit 1 uur. Hierbij komen talloze onderwerpen aan bod die dagelijks in de krant

of op de tv komen. Sta je met twee benen in de wereld en ben je geïnteresseerd in 'de wereld' rondom ons, dan zal aardrijkskunde je zeker bevallen. Zo bespreken we o.a.

- milieuproblemen in Nederland en elders
- de problemen van de derde wereld
- toerisme
- het ontstaan van gebergten en vulkanen etc.
- weer en klimaat

Je ziet: met aardrijkskunde wordt je 'wereldwijs'.

In de onderbouw werken we met **de methode De Geo**. We hebben speciaal voor deze methode gekozen omdat hierbij volop mogelijkheden zijn om al doende de belangrijkste geografische begrippen en vaardigheden aan te leren. Tevens is deze methode toonaangevend op het gebied van computerondersteunend materiaal; in onze computerlokalen kun je kennismaken met dergelijke programma's. Deze methode beschikt over werkboeken waarin de leerlingen goed zelfstandig kunnen werken.

Buitenschoolse activiteiten

Bij aardrijkskunde leer je dus de wereld kennen. Om dit waar te maken trekken we er zo nu en dan echt op uit. Zo gaan leerlingen uit de bovenbouw al sinds jaar en dag naar de Rotterdamse haven.

LEVENSBESCHOUWING

Op het **Sint-Janslyceum** volgen alle leerlingen het **vak levensbeschouwing** met uitzondering van de brugklas en het eindexamenjaar.

De docenten die dit vak geven durven hardop te zeggen dat dit schoolvak van groot belang kan zijn voor je verdere leven. Er zijn echter leerlingen, maar ook ouders die zich afvragen wat het nut van dit vak is.

Meestal antwoorden wij dan met opmerkingen in de geest van: "Kijk niet te snel naar het praktische nut ervan (wat koop ik er voor)". Je kunt je beter afvragen of het zinvol is je met het vak levensbeschouwing bezig te houden.

Wel, het **vak levensbeschouwing** gaat over

- het **leven**, dat van jou en anderen.
- het gaat over de **grote vragen** van het **leven**. Vragen die we niet zo gemakkelijk kunnen beantwoorden.

Een paar voorbeelden van die vragen:

- Wat is de beste manier om gelukkig te kunnen worden?
- Waarom doen mensen zich vaak zo anders voor dan ze zijn?
- Weten we eigenlijk wel wie we zijn?
- Hoe kan het dat sommigen zoveel geluk hebben en anderen steeds pech?
- Leef je na de dood nog verder of is alles dan afgelopen?

Zo kunnen we nog wel even doorgaan. En dat doen we ook, **te beginnen in klas 2**. Het lijkt ons heel **zinvol** om daarover eens met jullie van **gedachten te wisselen**.

Omdat **veel mensen** op de wereld **antwoorden zoeken** op de **grote levensvragen** wordt op het **Sint-Janslyceum** niet alleen aandacht besteed aan het Christendom.

- Het **Christendom** heeft met haar vele antwoorden op de grote vragen onze westerse cultuur diepgaand beïnvloed.

Maar de wereld is groter dan het westen. Zo bestuderen we ook **andere belangrijke levensbeschouwingen**.

- **Hindoeïsme**,
- **Boeddhisme**,
- **Jodendom**,
- **Islam**
- **Humanisme**.

Het is boeiend om deze levensbeschouwingen eens nader te bestuderen en met elkaar te vergelijken.

Immers, ook in onze eigen omgeving leven en werken mensen met een andere levensbeschouwing dan de meeste mensen. Neem de Islam. Zowel in de wereld als in Nederland is deze levensbeschouwing, wat betreft het aantal gelovigen, na het Christendom de grootste levensbeschouwing.

We hopen dat je **flink aan het denken** wordt gezet over **allerlei onderwerpen** die **van belang** zijn in **jouw zoektocht naar de zin van het bestaan**. Die zoektocht moet je zelf gaan ondernemen. We hopen dat het vak levensbeschouwing jou zal helpen om deze tocht goed te laten verlopen.

Ook op de vraag: "Wat kan ik er **beroepshalve** mee doen" kunnen we je een antwoord geven. Je kunt namelijk **levensbeschouwing "studeren"**. Die studie heet soms godsdienst/ levensbeschouwing, soms religiestudies maar ook heel vaak theologie. Je kunt het op verschillende niveaus studeren, in deeltijd maar ook fulltime. Meestal heb je een HAVO- of VWO-diploma nodig.

Wat de **concrete beroepen** betreft kun je tal van kanten uit.

- Van oudsher gaan veel mensen aan de slag in een **parochie, ziekenhuis, het leger of de gevangenis**. Plaatsen waar mensen geconfronteerd worden met de grote vragen, vaak over leven en dood.
- Je kunt ook kiezen voor een **baan** in of rond het **onderwijs**. Het begeleiden van mensen in het **basisonderwijs**. Of zoals op het SJL: **het voortgezet onderwijs**. Of je kunt je ontplooiën als **wetenschapper** aan een hogeschool of universiteit. Ten slotte zijn er nog allerlei andere beroepen, b.v. in de media.

Je docent(e) levensbeschouwing en de schooldecaan is graag bereid je hierover verder te informeren. Voorlopig eerst maar eens aan de slag met dit boeiende en afwisselende vak!!

ECONOMIE

ECONOMIE

Het vak Economie behandelt allerlei economische aspecten uit de directe en indirecte leefomgeving van de leerling. Onderwerpen als bedrijven, overheid, buitenland, consumptie, worden bekeken door een economische bril. Bovendien komen binnen het vak allerlei vaardigheden aan bod, zoals rekenvaardigheden en informatieverwerking.

Op MAVO wordt het vak in de tweede klas gegeven en is het een keuzevak in de derde en vierde klas. Op HAVO en VWO wordt het vak gegeven in de tweede klas en vanaf de vierde klas is het vak alleen verplicht in het profiel Economie & Maatschappij. Binnen de overige profielen is het een keuzevak. Het feit dat veel vervolgopleidingen kennis van het vak als gewenst zien, kan het volgen van economie als (vrij)keuzevak je toekomstmogelijkheden vergroten.

Manier van werken

Zowel op HAVO als op VWO wordt een hoge mate van zelfstandigheid vereist. De docent probeert via klassikale uitleg vooral het totale inzicht te vergroten. Bij het maken en controleren van opgaven (om het inzicht te testen) ligt de verantwoordelijkheid duidelijk meer bij de leerling.

MANAGEMENT EN ORGANISATIE

M&O is een vak dat je pas in de hoogste klassen krijgt. M&O behoort tot de profielkeuzevakken.

Doel van het vak M&O is het vergroten van het inzicht in het reilen en zeilen van commerciële en niet-commerciële organisaties (bedrijven, stichtingen etc.). Het vak brengt je vaardigheden bij die je nu of straks kunt toepassen als medewerker van een organisatie.

Verder geeft M&O een goede voorbereiding op een vervolgstudie in zeer veel richtingen op (bedrijfs-)economisch terrein.

Onderdelen die worden behandeld:

- de organisatie en het personeelsbeleid
- de financiering van activiteiten
- de informatievoorziening
- het financieel beleid
- de marketing
- de externe verslaggeving (bv. een jaarverslag)

ENGELS

STEPPING STONES (klassen 1 t/m 3)

Stepping Stones is de methode die in de onderbouw gebruikt wordt (klas 1, 2 en 3). De methode bestaat uit een werkboek en een tekstboek. Maar, Engels kun je niet enkel uit boeken leren. Je moet ook je oren en ogen goed de kost geven en dan zul je overal waar je met de Engelse taal in aanraking komt, iets opsteken. De methode Stepping Stones biedt "stones" waarmee je verschillende stukjes zinnen aan elkaar kunt plakken. Op deze manier kun je al snel erg veel zinnetjes spreken, schrijven en verstaan.

Bij het leren van een taal besteed je aandacht aan vier verschillende vaardigheden; lezen, luisteren, spreken en schrijven. De methode is zo opgebouwd dat aan al deze vaardigheden aandacht besteed wordt.

Aan het begin van elk hoofdstuk wordt in het tekstboek vermeld wat je ermee gaat leren. Bij Stepping Stones krijg je via Iddink een gebruikersnaam en wachtwoord, waarmee je kunt inloggen op Schoolwise. Op deze website staan per hoofdstuk extra oefeningen, leesartikelen, webquests en filmpjes. Bovendien kun je de stonesvertalingen en woordjes per hoofdstuk vinden en zelfs hoe je deze moet uitspreken! Ook kan de docent extra oefeningen erop zetten. Via het systeem kan de docent bijhouden, wie van de klas deze oefeningen al heeft gemaakt. Ook de vakgroep Engels heeft een website die de boeken ondersteunt. Aan het begin van het brugklasjaar leggen we een degelijk fundament door je allerlei manieren om iets te leren met je door te nemen, laten ervaren en te oefenen.

ALQUIN (klassen 4 t/m 6)

Wat een leerling allemaal moet kunnen voor het eindexamen is vastgesteld in zogenaamde 'eindtermen'.

Bij gespreksvaardigheid moet je bijvoorbeeld een gesprek kunnen beginnen en afsluiten (eindterm 1 gespreksvaardigheid). De docenten hebben een overzicht met alle eindtermen. In de eindtermen worden misschien ook wat minder voor de hand liggende eisen gesteld, hieronder een overzicht:

- leesvaardigheid:
  - ruime ervaring opdoen met vlot leesbare teksten
  - samenvatten van teksten
  - informatie verwerven met behulp van informatie- en communicatietechnologie
  - Alquin examenbundels gebruiken we ook voor oefening in de klas
- luistervaardigheid/kijkvaardigheid
  - ruime ervaring opdoen met beluisteren van opnamen met beeld en geluid
  - maken van aantekeningen (note-taking) bij een tekst
- gespreksvaardigheid
  - gebruiken van Engels in reële communicatieve situaties
  - discussiëren over gelezen materiaal
- schrijfvaardigheid
  - schriftelijk corresponderen
  - ten behoeve van een ander vak een verslag in het Engels schrijven

Je ziet, dit is best veel. Daarom hebben we gezocht naar een hele goede methode om jullie zo goed mogelijk voor te bereiden.

"Alquin" bestaat o.a. uit een glossy magazine met de meeste recente Engelse artikelen uit de wereld van de sport, film, muziek en maatschappij. Een bijbehorend werkboek helpt je de teksten goed te begrijpen. De door onze eigen docenten geschreven grammatica reader geeft je houvast bij het schrijven. Voor luisteren en spreken gebruiken we cd-roms. De 5^e en 6^e klassen krijgen ook een module literatuur. Kortom je leert Engels op een hele leuke maar ook degelijke manier.

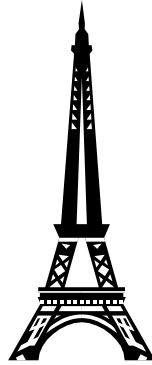

FRANS

Frans in de onderbouw

Het goed leren van een vreemde taal is een tamelijk ingewikkelde zaak. Je hebt met veel “vaardigheden” te maken.

Je kunt natuurlijk vooral het **spreken** aanleren, maar als je het antwoord van de ander niet **verstaat**, zal er van een gesprek niet veel terecht komen. Bovendien moeten je zinnen wel **verstaanbaar** zijn: bijvoorbeeld een goede volgorde en de woorden moeten **herkenbaar** zijn. Als we dan ook nog een eenvoudig briefje kunnen **schrijven** en een verhaal kunnen **lezen**, nou dan heb je succes!

Er wordt niet alleen de taal geleerd, maar er wordt ook aandacht geschonken aan het typische van Frankrijk (Franstalige landen) de Fransen zelf en hun cultuur, gebruiken en gewoonten. Als je de leerboeken eens inkijkt zal je dat zelf ook kunnen ontdekken. We gebruiken de methode “Grandes Lignes”.

Zowel op MAVO/HAVO/VWO is Frans in ieder geval in de onderbouw een **verplicht** vak. Voor de bovenbouw heeft elke afdeling eigen regels. Als je hierover meer wilt weten, dan kan elke decaan je daarover informeren.

In de **Franse** lessen proberen we aan alle aspecten aandacht te besteden. Natuurlijk zijn niet alle kinderen hetzelfde: het ene kind kan een kei zijn in bijvoorbeeld het verstaan van het Frans, terwijl het andere kind gemakkelijk praat. Door aan alle aspecten aandacht te besteden kan elk kind zijn sterke punten uitbuiten en zijn zwakkere compenseren.

Frans leer je vooral door véél oefenen en herhalen. Spreken wordt dan ook altijd geoefend met elkaar (dialogen). Luisteroefeningen zijn altijd door **Fransen** gesproken teksten.

Natuurlijk wordt juist dát Frans geleerd, dat veel in dagelijkse situaties te gebruiken is. Uit de veelheid van onderwerpen noemen wij bijvoorbeeld:

- elkaar groeten – afscheid nemen
- informatie vragen / geven
- de weg vragen
- je voorkeur uitspreken
- iets kopen / bestellen
- vertellen hoe je je voelt
- informatie over plaats en tijd
- telefoneren
- praten over het weer
- je mening geven

Frans in de bovenbouw

Vanaf schooljaar 2007/2008 is het vak Frans in de bovenbouw weer een “heelvak” geworden. Leerlingen die het vak Frans kiezen krijgen dus les van VWO 4 t/m VWO-6. Zaken die in de Franse les aan bod komen: spreek- en luistervaardigheid, lees en schrijfvaardigheid. De nadruk ligt dus op het vergroten van praktische vaardigheden. Daarnaast wordt systematisch gewerkt aan het verder uitbouwen van grammatica en vocabulairekennis, uiteraard ondersteunend aan de vier vaardigheden. Ook literatuur, literatuurgeschiedenis en het lezen van een aantal boeken krijgen gelukkig weer een grotere plaats dan de afgelopen jaren.

We werken zowel op Havo als op het VWO met de methode “Libre Service”. Dit is een overzichtelijke, moderne lesmethode. De oefeningen zijn heel gevarieerd en de (luister)teksten zijn actueel en interessant.

SPAANS

Op deze school kun je ook Spaans leren. Dat kan niet op alle scholen. Spaans wordt nog niet in de brugklas gegeven, je kunt het kiezen in de 4^e klas HAVO of VWO.

Waarom Spaans?

Omdat Spaans de tweede grote wereldtaal is, na Engels, en ook een snelgroeiende taal. Steeds vaker wordt gevraagd naar mensen die Spaans spreken. Daarnaast is het natuurlijk ook gewoon een hele mooie taal om te leren.

De opbouw:

Spaans elementair is een compleet vak, waar je de volgende dingen leert:

- Spaans lezen
- Spaans praten
- Spaans schrijven
- Spaans verstaan

Je begint gewoon helemaal aan het begin en je bouwt steeds meer kennis op.

In de les wordt het boek 'Caminos Nieuw' gebruikt. Er zitten uitgebreide woordenlijsten in en veel uitleg en oefenmateriaal. Daarnaast zijn er ook cd's met luisteroefeningen. Verder gebruiken we ook een aantal Spaanstalige tijdschriften speciaal voor mensen die beginnen met Spaans.

Je zult merken dat je daar al heel snel mee uit de voeten kunt en meer begrijpt dan je denkt. Naast de taal leer je ook andere dingen over Spanje en Spaanssprekende landen. Ook zul je wel eens zelf dingen moeten zoeken, bijv. op de computer. Dit laatste is een onderdeel van de praktische opdrachten die je uit moet voeren.

Lessen en toetsen:

Spaans begint in de vierde klas HAVO of VWO. Je hebt dan 3 contacturen per week. Over het jaar verdeeld heb je verschillende soorten toetsen.

Wel of niet kiezen?

Als je er al over denkt om in de toekomst in een richting verder te gaan waar je veel aan talen hebt, dan is het natuurlijk een voordeel als je al Spaans hebt gehad op de middelbare school.

Spaans is niet makkelijker of moeilijker dan Frans en Engels. Je zult het echter wel makkelijker leren, omdat je door die andere talen al heel veel voorkennis hebt, en dus makkelijker dingen herkent doordat je ze kunt herleiden uit het Frans of het Engels.

LEVENSSVAARDIGHEDEN

Het vak levensvaardigheden behandelt heel veel verschillende onderwerpen, die te maken hebben met het dagelijks leven. De naam zegt het al: vaardigheden om het leven goed aan te kunnen. In het boek "Wijs!" dat we hier gebruiken, zijn die onderwerpen in thema's geordend. Bij levensvaardigheden zul je vaak keuzes moeten maken. Zo gaat het in je leven ook. Je maakt keuzes als individu, als lid van een leefvorm, als groepsgenoot en als bewoner van een stad of dorp. Iedere keer moet je weer andere dingen met elkaar afwegen om keuzes te maken. **Bij dit vak leer je om bewust keuzes te maken en vervolgens ook verantwoording voor die keuzes te dragen.**

Tegenwoordig zit de maatschappij ingewikkeld in elkaar. Je moet vaak **kiezen**.

Bijvoorbeeld:

- Wat is **gezond**?
- Hoe gezond wil ik leven?
- Hoe zorg ik voor mijn eigen gezondheid?
- Rook ik wel of rook ik niet?
- Vrij ik veilig of vrij ik niet?
- Koop ik merk A of merk B?
- Hoe ga ik met reclame om?
- Welke **relaties** vind ik belangrijk?
- En hoe ga ik met **groepsdruk** om?
- Hoe ga ik met anderen om?
- Wat is dat eigenlijk: **'respect'**? Heb je dat vanzelf of kun je dat verdienen? Hoe doe ik dat?
- **'Waarden'** en daaruitvolgende **'normen'**: wat zijn dat? En welke waarden en normen heb ik zelf eigenlijk?
- Wat is de **puberteit** en wat merk ik daar zelf van? Hoe ga ik daarmee om?
- Wat zijn **vóóroordelen**? Waarom zijn ze zo gevaarlijk? Heb ik zelf vooroordelen? Wat ga ik daarmee doen?
- Wat is **kanker**? Welke soorten kanker zijn er? Hoe ga ik om met iemand die kanker heeft?
- Hoe denk ik over **orgaandonatie**?

- Wat zijn **geslachtsziekten** en hoe kan ik voorkomen dat ik er een krijg?
- Hoe ziet mijn **voedingspatroon** er uit? Eet ik eigenlijk wel gevarieerd en gezond?
- Ga ik **hygiënisch** te werk als ik bezig ben met voedselbereiding?
- Hoe wil ik met **alcohol** omgaan?
- Wat is **genetische manipulatie** eigenlijk en wat vind ik daarvan?
- Hoe moet ik een **was sorteren** en welk wasmiddel moet ik gebruiken?
- Hoe moet ik de wasmachine instellen?
- Hoe ga ik om met **sociale media**?

In de brugklas krijg je twee uur per week het vak levensvaardigheden. We proberen tijdens die lessen zoveel mogelijk verschillende dingen te doen. Bijvoorbeeld: je bekijkt een dvd en maakt de bijbehorende vragen. Je bekijkt welk huidtype je hebt en maakt je gezicht met een wattenpad schoon. Je voert 'n computeropdracht uit. Je maakt een presentatie (dat mag met behulp van PowerPoint) Dit zijn allemaal voorbeelden van **practicumopdrachten**. Je moet natuurlijk ook gewoon **huiswerk** maken en leren voor de toetsen.

Bij dit vak assisteert een onderwijsassistent. Het vak wordt gegeven in een groot vaklokaal met keukenblokken.

Dit betekent dat we ook grote practicumopdrachten kunnen uitvoeren, zoals **koken**.

Heel veel leerlingen vinden deze opdrachten erg leuk.

Tijdens de lessen ga je dan in tweetallen een hele maaltijd maken en uiteraard ook opeten en natuurlijk hoort afwassen en opruimen er ook bij.

Kortom: het vak levensvaardigheden is een mix van onderwerpen uit:

- **gezondheidskunde**
- **omgangskunde**
- **huishoudkunde**

BIOLOGIE

Wat houdt het vak biologie in tijdens de onderbouw op onze school?

Tijdens de eerste 2 leerjaren krijg je in totaal 160 biologielessen.

Dit is als volgt verdeeld:

Je krijgt in de brugklas twee lessen per week.

Als de studie wordt voortgezet op HAVO- of VWO-niveau dan worden er in leerjaar 2 opnieuw twee lessen per week gegeven.

Op de MAVO afdeling wordt biologie in projectvorm aangeboden en in de derde klas opnieuw met 2 lessen per week.

In de tweede fase (leerjaar 4, 5 en 6) is biologie een keuzevak.

Biologie is geen natuurkunde en ook geen scheikunde. Biologie bestudeert het verschijnsel "leven" zoals het zich op onze aarde ontwikkeld heeft in bacteriën, schimmels, planten, dieren en dus ook mensen.

Er wordt gekeken naar hoe ze gebouwd zijn, waartoe alles dient en ook naar de omstandigheden waarin ze leven.

Onderwerpen die daarbij horen zijn gezondheid, milieu, biotechnologie en voedselproductie.

Bovendien leer je hoe je onderzoek moet doen en hoe je met instrumenten kunt werken.

Meer precies zal het in de brugklas gaan over:

- Wat doe je in de biologie?
- Wortels, stengels, bladeren
- Organen en cellen
- Ordening
- Stevigheid en beweging
- Voortplanting
- Bloemen, vruchten, zaden

In het tweede leerjaar staat de mens meer centraal en worden de volgende thema's behandeld:

- Verbranding en ademhaling
- Voeding en vertering

- De bloedsomloop
- Waarneming en regeling
- Erfelijkheid en evolutie
- Regeling en gedrag
- Mens en milieu

De leerboeken waarin deze leerstof staat, kun je in de biologielokalen inkijken.

Je weet nu waarover de lessen gaan. Maar wat gebeurt er in de klas en wat moet er thuis gebeuren?

De biologielessen zijn heel gevarieerd. Wij gebruiken de methode "Biologie voor jou". Deze methode is gebaseerd op zelfwerkzaamheid en is een goede voorbereiding op de bovenbouw waar meer zelfstandig gewerkt moet worden.

De hoofdstukken zijn onderverdeeld in basisstof die iedereen moet doen, extra basisstof voor de hogere afdelingen en verrijkingstof voor de snellere leerlingen met interesse voor biologie. Elk hoofdstuk bevat een samenvatting en een oefen-toets. In de les krijg je uitleg, en maak je opdrachten, die je kunt nakijken in de les met het antwoordenboek. Sommige opdrachten worden besproken in de klas.

Je moet proefjes doen, je leert werken met een microscoop en soms werk je met de computer. Bij de boeken krijg je voor thuis cd-rom's waarmee je plantennamen kunt bepalen en waarmee je bijv. ook jezelf kunt toetsen om te kijken of je de leerstof al beheerst. Soms worden dvd's bekeken, maar we gaan ook naar buiten in de "echte" natuur: je legt een plantenverzameling aan in een herbarium. Je krijgt elke les huiswerk dat bestaat uit leren en maken. Regelmatig krijg je een overhoring en om de 5 weken een proefwerk. Veel van de leermiddelen die wij gebruiken zijn te bekijken of uit te proberen in de biologielokalen. Regelmatig worden er computerlessen gegeven m.b.v. educatieve internetsites.

Als je nog vragen hebt kun je die stellen aan de biologieleraren.

GESCHIEDENIS

Het vak geschiedenis wordt in de onderbouw gegeven voor twee lessen per week. Gebruikt wordt de methode Memo en "Geschiedeniswerkplaats". Deze bestaat uit een handboek en een werkboek. Daarnaast hebben jullie de beschikking over een cd-rom om de stof zelfstandig te oefenen.

Ieder tijdvak komt in Memo en Geschiedeniswerkplaats aan de orde via een hoofdvraag en daarvan afgeleide deelvragen die jullie moeten beantwoorden. De thema's zijn op deze manier helder opgebouwd. Je moet historische gebeurtenissen, verschijnselen, personen en ontwikkelingen in historische perioden en maatschappijtypen kunnen plaatsen.

Een belangrijk hulpmiddel daarbij zijn de algemene begrippen, die in alle hoofdstukken worden gebruikt. Begrippen als middelen van bestaan, sociale laag, ongelijkheid en bestuur maken het mogelijk om ontwikkelingen en verschijnselen in verschillende perioden en samenlevingen met elkaar te vergelijken.

In de themakeuze is een chronologische ordening aangehouden. In deel 1 komt de periode tot ongeveer 1500 aan de orde. Deel 2 behandelt de 16e t/m de 19e eeuw. Deel 3 bevat thema's uit de 20e eeuw. Er is gestreefd naar een evenwichtige verdeling tussen Nederlandse, westerse en niet-westerse onderwerpen.

Stofkeuze deel 1:

1. Jagers en boeren
2. De Grieken, denken en doen
3. De Romeinen in Nederland
4. Jeruzalem, stad van drie geloven
5. Genua, een middeleeuwse stad
6. Opstand in de Nederlanden
7. Samenlevingen vergeleken

Stofkeuze deel 2:

1. De Republiek in de Gouden Eeuw
2. Engeland; fabrieken en steden
3. De Franse Revolutie
4. De Verenigde Staten: verdeeld of toch één?
5. Veranderingen in West-Afrika
6. Nederland in de 19e eeuw
7. Rusland, een keizerrijk in crisis

Stofkeuze deel 3:

1. Nationalisme en Eerste Wereldoorlog
2. De Tweede Wereldoorlog
3. Kolonisatie en dekolonisatie van Indonesië
4. Kapitalisme en communisme vergeleken
5. Moderne Westerse samenlevingen
6. Staatsinrichting
7. Vietnam: speelbal van de 20e eeuw

Tot slot: in de brugklassen bezoeken we Kamp Vught, in het heden van een groot project: veroordelen ..... veroordelen. Ook leggen we op 4 mei een krans op het Joods scholieren monument. In de derde klas van het VWO gaan we een excursie maken naar het verzetmuseum Overloon en de Tweede Kamer in Den Haag. In de vierde klas VWO bezoeken we de loopgraven van de Eerste Wereldoorlog in Ieper.

LICHAMELIJKE OPVOEDING

De belangrijkste doelstellingen

Tijdens de gymnastieklessen maak je kennis met een groot aantal motorische vaardigheden.

Deze vaardigheden komen uit de gebieden:

- turnen
- atletiek
- balspelen
- bewegen en muziek
- zelfverdediging

Naast het zo goed mogelijk aanleren van deze bewegingsvaardigheden ga je ook leren hoe je het beste:

- kunt hulpverleners en beveiligen
- inzicht krijgt in de bewegingen
- de sport- en spelregels kunt toepassen
- kunt meedenken met de organisatie (hoe gaan we het doen)
- zelf bewegingssituaties kunt opstellen

Onze accommodatie

Op het Sint-Janslyceum hebben we vier gymzalen, met ieder een eigen inrichting. Tussen de school en de Zuiderplas ligt een groot sportveld, waar 4 klassen gelijktijdig kunnen sporten. Ook de directe omgeving biedt nog extra sportmogelijkheden (zoals b.v. de polderloop) en afhankelijk van de weersomstandigheden kunnen we gaan zwemmen of schaatsen.

Verplichte kleding

Tijdens de gymlessen op het Sint-Janslyceum sport je in het schooltenu en gymschoenen. In de binnenaccommodatie moeten deze gymschoenen uiteraard schoon zijn. Tijdens de buitenlessen mag je, als het koud is, een trainingsbroek en/of trui dragen.

Wij verwachten van je dat je, in verband met je persoonlijke hygiëne, na afloop van de les, gebruik maakt van de douche.

Sportdagen

Voor de leerlingen in de onderbouw is er, per leerjaar, een sportdag:

- 1^e leerjaar: een sportieve afsluiting van de introductieperiode en een sportdag met evaluatie van de in de lessen behandelde sportonderdelen
- 2^e leerjaar: een atletieksportdag op een atletiekbaan
- 3^e leerjaar: een sportdag met sportspelen op onze eigen accommodatie (zalen en sportveld)

Buitenschoolse activiteiten

Buiten de lessen om kunnen alle leerlingen deelnemen aan een aantal verschillende sport- en spelmogelijkheden. Zo nemen we deel aan regionale en landelijke toernooien volleybal, voetbal, hockey en Mission Olympic. Ook is er een extra trainingsmogelijkheid voor leerlingen die na de middelbare school hun studie willen vervolgen aan het CIOS, de ALO of een andere vervolgopleiding waarvoor specifieke fysieke vaardigheden vereist zijn (brandweer, politie e.d.).

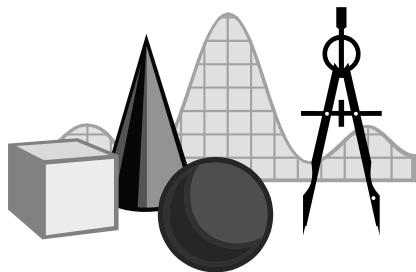

WISKUNDE

Op het Sint-Janslyceum zul je tijdens de wiskundelessen gaan werken met de boeken van de methode Getal en Ruimte. Samen met je leraar of lerares ga je dan door allerlei onderdelen van de wiskunde. De wiskunde is een vervolg op je rekenlessen van de basisschool, alleen nu komen er steeds meer praktijkvoorbeelden bij. Wiskunde is heel erg belangrijk in het dagelijks leven, denk maar aan allerlei berekeningen bij het bouwen van bruggen, huizen of gewoon een schutting in de tuin.

De wiskunde die jij zult krijgen is anders dan de wiskunde die je ouders vroeger hebben gehad. De computers en rekenmachines spelen nu een grote rol.

Als je de boeken bekijkt zie je heel veel verschillende delen. Op elk boek staat een codering. Het eerste cijfer geeft een leerjaar aan, daarna volgt de afdeling.

Tenslotte staat er nog een cijfer wat aangeeft welk deel dit is van het jaar, want ieder leerjaar heeft twee delen.

In de onderbouw zullen we vooral proberen om je op weg te helpen naar een zelfstandige leerwijze, zodat je wiskundige problemen zelf kunt oplossen. In de meeste gevallen zul je in klasverband werken, soms ook in groepjes. Af en toe ga je ook een werkstukje maken. Dit heeft dan niet alleen te maken met wiskunde, maar ook het werken met de computer en samenwerking met andere leerlingen.

Wij wensen je in ieder geval veel plezier toe tijdens de wiskundelessen.

Succes met je schoolkeuze,

Vakgroep wiskunde.

TECHNIEK

De invoering van de basisvorming betekende voor het Sint-Janslyceum de kennismaking met drie nieuwe vakken waaronder het vak techniek.

Onze school heeft veel geïnvesteerd in techniek. Speciaal voor dit vak zijn er twee nieuwe lokalen gebouwd. Ieder lokaal bestaat uit twee delen: een deel voor de theorielessen en een gedeelte voor praktijk.

In de tweede en de derde klassen van alle afdelingen van onze school volg je twee aaneengesloten uren per week les.

Het Sint-Janslyceum gebuikt de methode "Technologisch". Bij deze methode staat de mens centraal. Techniek is een activiteit van, voor en door mensen. Menselijke behoeften gaan vooraf aan technische producten. Leerlingen denken bij techniek vooral aan producten. Ze denken dat iets pas echt techniek is, als het ingewikkeld is. Het vak techniek dient volgens ons dit (beperkte) beeld te veranderen. Mensen spelen in de techniek de hoofdrol. Techniek is het resultaat van menselijke creativiteit en inspanning. Elke keer dient bij het vak techniek de wezenlijke rol van de mens te worden benadrukt.

De techniek is ook onlosmakelijk verbonden met de samenleving. Steeds worden nieuwe producten:

- ontworpen
- geproduceerd
- getransporteerd
- verhandeld
- gebruikt
- (opnieuw) verwerkt

Dat proces speelt zich af in wisselwerking met de samenleving, die probeert de technologische ontwikkelingen te sturen. Tegelijkertijd wordt de samenleving ook beïnvloed, soms zelfs bepaald door de techniek.

Ontwerpen is een wezenlijke onderdeel van het onderwijsleerplan techniek op het Sint-Janslyceum. Juist bij het ontwerpen speelt de rol van de mens en de samenleving zo'n belangrijke rol. Juist bij het ontwerpen komt het creatieve proces dat bij techniek zo belangrijk is, naar voren. Het zoeken naar eigen (creatieve) oplossingen is een wezenlijk onderdeel van het vak.

Gelet op het voorgaande zal het duidelijk zijn dat bij het bepalen van het cijfer voor techniek de praktische vaardigheid van de leerlingen een dominante rol speelt. Ook het zelf bedenken van creatieve oplossingen van technische problemen is voor het bepalen van het cijfer van doorslaggevend belang.

TEKENEN

Wat leer je bij het vak tekenen?

Ten eerste leer je om heel precies te kijken hoe voorwerpen, mensen en dieren eruit zien. Vervolgens gaan we proberen om dat goed op papier te zetten. Het is belangrijk om je eigen manier van tekenen te ontwikkelen en een eigen originele stijl te vormen. Je leert dus vooral ook om je fantasie te gebruiken, om op die manier een bijzonder zelfbedacht werkstuk te maken.

Wanneer krijg je tekenen?

In de brugklas krijg je twee uur tekenen. Soms moet je thuis ook iets voor tekenen voorbereiden.

Wat gebeurt er in de tekenles?

Je bent vooral bezig met het maken van de opdrachten. Natuurlijk doe je ook allerlei oefeningen die nodig zijn om een goede tekening te kunnen maken. Je leert verschillende technieken: zoals werken met potlood, verf, pen en inkt, collage, maar ook druktechnieken. Verder leer je allerlei begrippen die te maken hebben met het vak tekenen.

Welke materialen worden er gebruikt?

In de brugklas krijg je een tekendoos die je tijdens je hele schoolloopbaan kunt gebruiken. Die doos is gevuld met allerlei materialen: potloden, gum, Oost-Indische inkt, kroontjespen, penselen, kwasten en verf. Als er iets op is, kun je dat op school kopen. Je mag daarnaast ook spullen van school gebruiken zoals kleurpotloden, pastelkrijt, vetkrijt, drukinkt en houtskool. Het tekenpapier krijg je ook van school. Je leert in de lessen bovendien hoe je al die materialen op een juiste manier kunt gebruiken.

**Deze niet gebruiken;
zie nieuw document!**

HANDVAARDIGHEID

Handvaardigheid wordt in de klassen 2 en 3 gegeven. De nadruk ligt sterk op het praktische werk.

In klas 2 wordt de nadruk gelegd op het zorgvuldig beeldend leren werken in samenhang met het goed gebruik van de materialen / technieken.

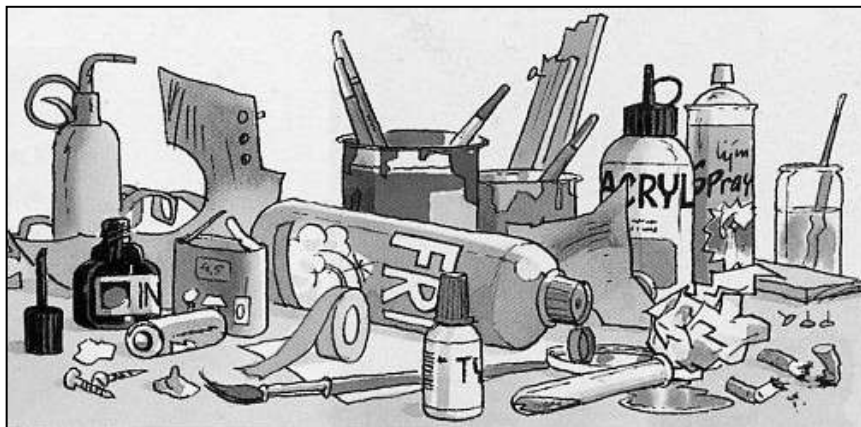
Aan de orde komen:

- klei
- hout (constructief)
- ijzerdraad
- karton
- kunststof (eenvoudig beeldhouwen)

In klas 3 komt daar de keramische techniek bij. Daarna ligt de nadruk op het beeldend vormgeven, zowel figuratief als abstract.

In beide klassen wordt steeds eerst geschetst. De schetsen kunnen afhankelijk van de opdracht getekend worden of ruimtelijk gemaakt worden. Daarna wordt het definitief werkstuk gemaakt.

De uiteindelijke bedoeling is dat jullie in staat zijn zowel figuratief als abstract te werken. Wat deze begrippen precies betekenen leer je tijdens de lessen. Het ontwerpproces, de definitieve vormgeving en de afwerking wegen heel zwaar in de beoordeling. De theorie wordt verweven met de praktijk.

MUZIEK

Muziek in de brugklas

De brugklasleerlingen volgen het vak muziek twee uur per week.

Tijdens deze lessen wordt gebruik gemaakt van de methodes "Muziek op Maat" en "Weten wat je hoort".

De lessen bestaan uit een aantal onderdelen die regelmatig, soms wekelijks terugkomen:

- Spelen op muziekinstrumenten. In het muzieklokaal zijn naast een vleugel en een piano een flink aantal keyboards aanwezig waarop je vertrouwd raakt met het notenschrift, op eigen niveau speelstukken voorbereidt (o.a. met hulp van een koptelefoon) en klassikaal of in kleinere groepen speelstukken ten gehore brengt. Daarnaast is er in het lokaal een grote hoeveelheid aan andere melodie-instrumenten en slaginstrumenten aanwezig.
- Zingen.
- Algemene muzikaleer. De theorie wordt vaak met behulp van speelstukken of luisterfragmenten aangeboden.
- Instrumentenleer.
En in iets mindere mate:
- Muziek- en Cultuurgeschiedenis

In de derde klas is het mogelijk het vak muziek te kiezen in het vrije deel.

In MAVO-4 en in de bovenbouw van de HAVO en het VWO is het mogelijk het vak muziek in het examenpakket op te nemen.

NEDERLANDS

Nederlands is op de eerste plaats een **praktisch** vak; door de jaren heen leer je allerlei dingen in en met je eigen taal **te doen**. Dus, 'leren' in de ouderwetse zin is veel minder aan de orde, je moet vooral kunnen toepassen. 'Vaardigheidsonderwijs' noemen we dat en bij onze eigen taal gaat het er nou juist om je vaardigheden in die taal te vergroten. Je kunt bij onze taal (en bij elke taal) vier terreinen onderscheiden: spreken en luisteren (de mondelinge vaardigheden) en schrijven en lezen (de schriftelijke vaardigheden). Op elk van die terreinen zijn we in de loop van alle schooljaren bezig. Hier volgt een overzichtje, waarbij per type van vaardigheid enkele voorbeelden genoemd staan, die in de brugklas en later op school zullen voorkomen:

- **Mondelinge vaardigheden - spreken**
Je zult zelf korte voordrachten houden. Er worden groepsdiscussies georganiseerd. Je leert om presentaties te houden in groepsverband of individueel. Zo zijn er in het brugklasboek 2 thema's te vinden waarover allerlei werkgroepjes dingen moeten onderzoeken. Zo'n onderzoek moet in een verslag terechtkomen en dit groepsverslag moet vervolgens weer voor de hele klas gepresenteerd worden.
- **Mondelinge vaardigheden - luisteren**
Je zult regelmatig in de loop van je schoolloopbaan een schriftelijk verslag moeten maken van de presentaties die jouw klasgenoten houden. Bij bijv. het goed laten verlopen van een groepsdiscussie is het goed kunnen luisteren heel belangrijk. Ook hiervoor krijg je oefeningen en toepassingsoverdrachten. Je gaat bij sommige opdrachten iemand interviewen en daarbij is luisteren ook weer zeer belangrijk.
- **Schriftelijke vaardigheden - schrijven**
In de brugklas en in de tweede klas werken we met TiO, een schrijfprogramma op de computer. Tijdens de les en thuis schrijf

je allerlei teksten en het programma helpt je bij lastige dingen als spelling, opbouw en stijl. Wij denken dat je alleen maar leert schrijven door het veel te doen. Verder leer je hier op school ook gedichten schrijven en reclame-teksten, beschouwingen, betogen enz. Wij denken dat iedereen kan leren schrijven en dat schrijven leuk kan zijn!

- **Schriftelijke vaardigheden - lezen**

Het lezen van teksten heb je al vaak moeten doen op de basisschool. We gaan hierop verder op het Sint-Janslyceum, tot in de hoogste klassen. Maar er gebeurt meer: voor sommige opdrachten moeten er kranten gelezen worden, of artikelen uit bepaalde tijdschriften of moet je gebruik maken van Internet. Bij bijvoorbeeld groepswork over het thema 'Huisdieren' moet je zelf op zoek naar artikelen over sommige huisdieren, je moet die artikelen lezen en er een kort verslagje van geven. Zo gaat dat in de hogere klassen ook bij discussie - onderwerpen als 'De doodstraf' en bij groepswork over een boek dat de leerlingen gelezen hebben.

Buiten deze vier vaardigheden houden we ons bezig met **taaltechniek** en **lezen van verhalen**. Onder taaltechniek verstaan we dat je leert om foutloos je eigen taal te gebruiken. Weg met de spelfouten, dus en weg met de kromme zinnen! Het lezen van verhalen en boeken is al belangrijk en leuk in de brugklas, later in je schoolloopbaan gaan we werken aan een leesdossier, een map waarin je allerlei dingen over verhalen opschrijft, die je hebt gelezen en hebt gehoord. Maar daar hoor je natuurlijk meer van als je eenmaal zover bent ...

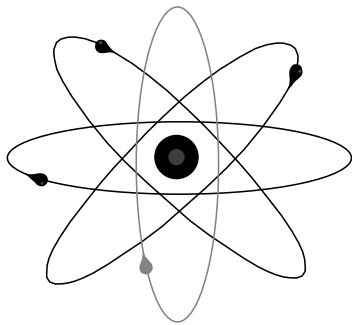
De leraren Nederlands vinden dat ze een goed, interessant en leuk programma te bieden hebben, en ze zullen graag ingaan op vragen die jij of je ouders misschien hebben.

SCHEIKUNDE

Om een idee te krijgen wat scheikunde voor een vak is, kun je vandaag op de Open Dag of thuis de volgende "Doe het zelf proeven" doen (in lokaal 0-11). Ze zijn niet echt gevaarlijk, en als je niet te veel stof gebruikt, ook niet slecht voor het milieu.

1. a. Doe een klein scheutje azijn in een bekersglasje.
b. Doe een klein schepje soda in een tweede bekersglasje.
c. Doe bij het eerste bekersglasje een scheutje rode koolsap.
Doe dat ook bij het tweede glasje.
Welke kleuren zie je?
d. Doe de gekleurde azijn bij de gekleurde soda.
Let op: het gaat bruisen!

2. a. Doe een scheutje ammonia in een schoon bekersglasje.
b. Doe er een beetje rode koolsap bij.
Welke kleur zie je?
De kleur van rode koolsap zegt wat over de eigenschappen van een stof. Kijk nu nog eens naar het gekleurde potje ammonia.
Lijken de eigenschappen van ammonia nu het meest op die van azijn of op die van soda?

Voor meer proefjes moet je wachten tot je in de derde klas zit of tot je een leuk scheikundeboek vindt.

In de derde klas krijgen bijna al onze leerlingen scheikunde. Daarna als je het kiest. Je hebt het nodig als je bijv. een medische richting in wilt. Bij scheikunde horen proefjes, maar ook theorie bijv. over atomen, moleculen en waarom medicijnen werken enz. Ook rekenen bijv. hoeveel en welke stoffen je bij elkaar moet doen om een nieuwe plastic of halfgeleider te maken. Met wat talent én hard werken kom je er erg ver in!
De methode die we gaan gebruiken bij scheikunde heet: chemie.

CKV

KUNST IS OVERAL!

Wat doen we?

We onderzoeken verschillende kunstvormen. We bekijken, beluisteren en onderzoeken voorbeelden uit verschillende stromingen, we lezen, we voeren gesprekken over kunst en laten elkaar zien wat we ontdekt en ervaren hebben.

Daarom heet dit vak Culturele en Kunstzinnige Vorming. Een verplicht vak voor alle leerlingen in het voortgezet onderwijs.

Wanneer?

Het vak CKV kom je tegen in MAVO-3 waar het aan het eind van het jaar wordt afgesloten. Ook in HAVO-4 krijg je CKV evenals in VWO-4. Op HAVO sluit je het vak af in de 4^e en op VWO sluit je het halverwege het vijfde leerjaar af.

Door wie?

Docenten kunstvakken die lesgeven in de bovenbouw.

Hoe?

Met de methode Palet en eigen inbreng maken we het mogelijk kennis op te doen van kunstvormen, praktische opdrachten te presenteren en verschillende culturele activiteiten uit te voeren. Het geheel vindt zijn weerslag in het kunstdossier.

Waarom?

Het doel van het vak CKV is om jullie meer kennis van en inzicht in kunst en cultuur te geven.

FILOSOFIE

Als je op het Sint-Janslyceum goed om je heen kijkt zie je dat er hier heel wat te leren valt. Met een beetje goede wil spreek je straks een lekker mondje Engels terwijl je geen rekenwonder hoeft te zijn om na enkele jaren van alles en nog wat te kunnen uitrekenen. Zo zijn er nog veel meer mogelijkheden op het "Sint-Jans".

Echter, misschien vraag je je wel eens af waarom je zoveel dingen wilt gaan leren. Misschien vind je het gewoon leuk! Of .... is dit alles bedoeld voor een fijne baan die veel, heel veel geld oplevert? Niets mis mee maar waarom wil je dan zoveel geld? Om veel leuke dingen te kunnen kopen? Waarom wil je dan veel leuke dingen kopen? Welaan, zo kunnen we nog wel even doorgaan..... We hebben op deze school een vak waarbinnen je met deze zoektocht bezig kan zijn. Telkens maar vragen stellen. Heel veel dingen die je doodnormaal vond, blijken helemaal niet zo vanzelfsprekend te zijn. Samen met andere leerlingen maar ook met grote denkers uit het heden en verleden ga je dan puzzelen. Boeiend! Maar ook spannend want op de vele grote vragen van het leven staat het antwoord niet vast. Via discussies en veel denkwerk proberen we wat verder op zoek te gaan naar antwoorden.

Een paar voorbeeldjes. Is de mens een heel bijzonder wezen of is de mens eigenlijk maar een soort "super-aap"? Heeft de mens een soort 'ziel' en zo ja waar zit die dan? Hoe kan ik zeker weten of dat wat ik doe goed of slecht is? Hoe moet je dat weten? Bedriegen de zintuigen (b.v. oren en ogen) mij als ik iets hoor, voel of zie? Is de verkregen kennis wel betrouwbaar? (De een zegt dat het met 20 graden boven nul koud is, de ander vindt het warm!) Zo zijn er nog oneindig veel vragen. Als je op het VWO terecht komt kun je in klas 4 kiezen voor het (eindexamen)vak filosofie. Misschien krijgt het HAVO later ook de kans om filosofie op te nemen. Via de methode "Leren filosoferen", aangevuld met boeiende teksten, videomateriaal etc. volgen we de ontwikkelingsweg van de mensheid vanuit het verleden naar de toekomst. Als je het vak kiest heb je een grote voorsprong op andere leerlingen want mensen met filosofie in hun "pakket" zijn zeer welkom op de universiteiten. Je hebt immers logisch leren denken en je zult niet alles wat ze je leren klakkeloos aannemen!

In klas 3 krijg je een uitgebreid informatiepakket aangeboden over filosofie. Voorlopig genoeg dat je weet dat je hier met dit vak aan de slag kunt! Welkom dus!!

In klas 1 VWO wordt in een aantal lessen filosofie als verrijkingstof aangeboden.

CKV-2

DEZE NIET GEBRUIKEN!! ZIE VERDER

CKV is de afkorting voor Culturele en Kunstzinnige Vorming.

CKV2 is het theoretische gedeelte van ckv2/3. En wordt gegeven in 6 VWO.

Waar gaat CKV2 over?

CKV2 gaat over dans, drama, muziek en beeldende kunsten. Belangrijk is de samenhang tussen de kunsten in bepaalde perioden uit de geschiedenis.

De perioden:

Er zijn 6 perioden, te weten:

- Massacultuur: de periode van 1950 tot nu
- Cultuur van het moderne: de periode van 1900 tot 1940
- de 19-de eeuw: Romantiek en Realisme
- Cultuur van de burgerij: Gouden Eeuw in de 17^e eeuw in Nederland
- Hofcultuur in de 16^e en 17^e eeuw; in Italië (Florence) en in Frankrijk onder Lodewijk XIV
- Cultuur van de kerk: van 1000 tot 1400

Waar gaat het in elke periode om?

Iedere periode wordt vanuit 6 invalshoeken benaderd:

- Kunst en religie, levensbeschouwing: Kunst en de manier waarop een samenleving aankijkt tegen zichzelf en de wereld.
- Kunst en esthetica: wat men in bepaalde periode 'mooi' vindt.

- Kunstenaar en opdrachtgever: van wie is de kunstenaar afhankelijk voor zijn opdrachten.
- Kunst en vermaak: worden de kunsten gebruikt voor ontspanning en vermaak of ook om er iets van te leren?
- Kunst, wetenschap en techniek: de invloed van wetenschap en techniek op kunsten en omgekeerd.
- Kunst intercultureel: worden de kunsten beïnvloed door contacten met andere volken en landen?

Je krijgt tijdens de lessen veel voorbeelden te zien en te horen van de verschillende kunsten in een periode. CKV2 werkt met een methodeboek, werkboek en cd-rom. Op de cd-rom staan teksten, muziekfragmenten en afbeeldingen en videofragmenten. In het werkboek staan opdrachten die je met de cd-rom maakt. Zelf studeren is belangrijk.

Het examen.

De examenonderwerpen zijn altijd: massacultuur en cultuur van het moderne. Daarnaast komen er drie perioden bij. Het examen maak je met een cd-rom. De manier waarop je zelf werkt sluit dus aan bij het examen.

MAATSCHAPPIJLEER

Dit vak krijg je pas in de bovenbouw van de middelbare school. Je moet maatschappijleer een jaar volgen en je rondt het dan af met een schoolexamen.

Wat houdt het vak maatschappijleer in? Maatschappijleer gaat over de manier waarop vraagstukken in de samenleving worden opgelost. Je moet dus weten hoe deze problemen in elkaar zitten. Maar voordat je dat weet moet je er achter zien te komen welke belangen verschillende groepen of mensen hebben. Wat vindt men van de verschillende belangen. Een voorbeeld: in Nederland wordt regelmatig gesproken over de bestrijding van het fileprobleem. Eén van de mogelijke oplossingen is het rekeningrijden, maar de invoering daarvan is nadelig voor mensen die op een plaats werken waar geen openbaar vervoer komt. Zij zijn dus in de spits op een auto aangewezen. Als zij de kosten niet van hun baas vergoed krijgen is dat niet eerlijk.

Andere vragen die je jezelf moet stellen zijn bijvoorbeeld: hoe komen wij tot een oplossing? Kan ik invloed uitoefenen op de besluitvorming? Enzovoort...

Als je dat weet, wat is dan jouw opvatting en hoe zou jij dat oplossen. Wat dit betreft verschilt maatschappijleer niet van technische vakken. Als je een brug wilt bouwen moet je bijvoorbeeld weten hoe lang die brug moet zijn, hoeveel gewicht deze brug kan dragen, wat voor soort materiaal je moet gebruiken. Dan pas kun je bedenken hoe de brug er uit zal zien. Bij het zoeken naar oplossingen van problemen in de samenleving ga je ook zo te werk.

- Je moet weten waar het over gaat.
- Je moet weten hoe het proces verloopt.
- Je moet dan ideeën ontwikkelen.

Als ik nog meer over het vak maatschappijleer zou vertellen, dan zou je door de bomen het bos niet meer zien. Wanneer je maatschappijleer krijgt, dan zal het je in twee lessen heel duidelijk zijn wat maatschappijleer is.

ALGEMENE NATUURWETENSCHAPPEN

Algemene Natuurwetenschappen:

Deze notitie is bedoeld om je een idee te geven van het vak Algemene Natuurwetenschappen, hieronder afgekort tot ANW. Het is een vak dat gaat over natuurwetenschappen, techniek en de rol van mensen. ANW wordt gegeven in 4 vwo.

Ontdekkingen

In de wereld waarin wij leven speelt de kennis van de natuur een grote rol. De ontdekkingen volgen elkaar snel op en het aantal toepassingen wordt steeds groter. Wat we nu weten hebben we te danken aan eeuwenlang onderzoek aan de natuur door allerlei mensen, die gewoon uit nieuwsgierigheid of vaak gericht hebben gezocht naar verklaringen van verschijnselen in de natuur en naar mogelijke toepassingen.

Natuurwetenschappelijk onderzoek heeft ons ongekende mogelijkheden gegeven. Het heeft veel problemen opgelost, maar er zijn andere voor in de plaats gekomen. We kunnen veel meer dan vroeger, maar betekent dit dat we ook alles moeten doen wat mogelijk is?

Geen mix

ANW gaat over de natuurwetenschappen. Het is geen mix van natuurkunde, scheikunde en biologie, al kom je onderwerpen uit die vakken tegen. Er zijn vier vragen die een hoofdrol spelen in ANW:

➤ Hoe kom je aan kennis?

Hoe heeft het wetenschappelijk onderzoek zich in de loop van de tijd ontwikkeld? Hoe doe je dat: ontdekken?

Welke actuele gebeurtenissen hebben te maken met de natuurwetenschappen? Hoe komen wij, gewone burgers, aan informatie over het werk van natuurwetenschappers?

➤ Hoe weet je wat waar is?

Een kritische kijk op berichten in de krant, op internet, op de t.v. is nodig om te kunnen beoordelen of de verstrekte informatie juist is. Hoe herken je onjuistheden? Hoe betrouwbaar zijn conclusies uit een onderzoek?

➤ Hoe gebruik je kennis?

ANW gaat over de manier waarop resultaten van natuurwetenschappelijk onderzoek in onze maatschappij worden gebruikt, of zouden kunnen worden gebruikt. Een voorbeeld: DNA – onderzoek levert gegevens die kunnen helpen bij het oplossen van misdrijven, maar het kan

ook gegevens leveren over de kans op het krijgen van een bepaalde erfelijke ziekte.

➤ Mag alles wat kan?

De bedoeling is ook, dat je je met deze kennis een mening kunt vormen over actuele maatschappelijke problemen met een natuurwetenschappelijke basis, en dat je je standpunt met goede argumenten kunt ondersteunen. Bijvoorbeeld over klonen, over het gebruik van dieren bij de productie van medicijnen of over het nut van ruimtereizen.

Scala

De ANW-methode die we gebruiken heet SCALA.

Het boek heeft vier hoofdthema's waarin de ANW-vragen aan bod komen:

1 Leven en gezondheid

ANW gaat over het ontstaan van het leven op aarde. Over de zoektocht naar leven op andere planeten. Over het leven zelf. Over verbazingwekkende overeenkomsten tussen bacteriën, regenwormen en mensen. Over ontdekkingen van ziekteverwekkers en geneesmiddelen. Over gezondheid en gezond blijven.

2 Biosfeer

Het gaat over een gezonde leefomgeving op aarde, met voedsel, energie en leefruimte voor iedereen. Over het ontstaan en de ontwikkeling van die leefomgeving gedurende miljarden jaren: hoe de eerste levensvormen de aarde langzaam leefbaar maakten voor andere levensvormen.

3 Materie

ANW gaat over nieuwe ontwikkelingen in de industrie, het zoeken naar betere medicijnen en materialen. Over kleurstoffen en balpennen, papier en alcohol, springstoffen en blik. Over moderne biotechnologie. Materialen spelen een grote rol in onze samenleving. Wat bracht het verleden, wat brengt de toekomst?

4 Heelal

ANW gaat over het heelal waar wij zo'n nietig deeltje van uitmaken, en over onze verkenningen van dat heelal vroeger en nu. Over vallende sterren en zonnevlekken, over GSM en satellieten.

LATIJN EN GRIEKS

In de AG-brugklas krijg je twee uur per week Latijn. In het boek dat wij gebruiken, Via Nova I, maak je kennis met Marcus en Lucius. Zij zijn even oud als jij en wonen in Rome, waar zij van alles meemaken. Je leest over hun belevenissen in de Latijnse teksten; daarnaast vind je in het boek allerlei informatie over het dagelijks leven van de Romeinen: hoe hun huizen eruit zagen, wat Marcus en Lucius op school leerden, hoe Rome er toen uitzag. Je leert dus niet alleen Latijn, maar ook het nodige over de Romeinse cultuur.

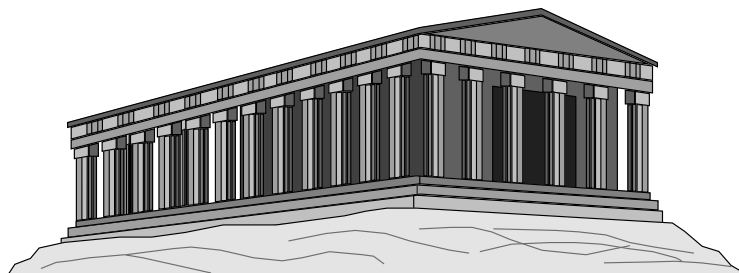
In gymnasium-2 krijg je naast Latijn ook Grieks. Beide vakken volg je twee uur per week. Via Nova I ronden we dit jaar af. Voor Grieks gebruiken we Pallas, bestaande uit een tekst- en een werkboek. De opzet is dezelfde als bij Via Nova: naast de taal maak je ook kennis met de Griekse cultuur, vooral met de mythologie; aan helden als Heracles en Theseus wordt veel aandacht besteed.

In de 3e klas komen Via Nova II en Pallas II aan de orde. In de 4e klas ga je echt Grieks en Latijn lezen. Je hebt dan, na het maken van een keuze tussen één van beide talen, 3 uur Latijn of Grieks (of beide) in de week. Verplicht is hierbij het volgen van de lessen KCV (klassieke culturele vorming), 2 uur in de week.

In het vierde leerjaar word je in de gelegenheid gesteld mee te gaan met de Romeinse reis of de reis naar Griekenland.

In klas 5 heb je 3 uur Grieks en/of Latijn per week. Je gaat allerlei Griekse en Latijnse teksten bestuderen die deel uitmaken van het examenprogramma, zoals gedichten, teksten over Romeinse en Griekse geschiedenis en filosofie. Ook volg je nog een half jaar KCV.

In de 6^e klas houd je je 4 lessen per week bezig met een door het ministerie aangegeven examenschrijver. Alles wat in dit leerjaar aan de orde komt, wordt getoetst tijdens het Centraal Examen, dat landelijk wordt afgenomen.

KUNST ALGEMEEN

Kunst Algemeen:

Is algemene kunsttheorie. Het vak wordt gegeven in VWO 6 en is gekoppeld aan handvaardigheid, tekenen of muziek.

Waar gaat Kunst Algemeen over?

Kunst algemeen gaat over dans, drama, muziek, beeldende kunsten en film. Belangrijk is de samenhang tussen de kunsten in bepaalde perioden uit de geschiedenis.

De perioden:

Er zijn 6 perioden, te weten:

- Massacultuur; de periode van 1950 tot nu.
- Cultuur van het moderne; de periode van 1900 tot 1940.
- de 19^e eeuw; Romantiek en Realisme.
- Cultuur van de burgerij; Gouden Eeuw in de 17^e eeuw in Nederland.
- Hofcultuur in de 16^e en 17^e eeuw; in Italië (Florence) en in Frankrijk onder Lodewijk XIV.
- Cultuur van de kerk; van 1000 tot 1400.

Iedere periode wordt vanuit 6 invalshoeken benaderd:

- Kunst en religie, levensbeschouwing: de manier waarop een samenleving aankijkt tegen zichzelf en de wereld.
- Kunst en esthetica: wat men in een bepaalde periode 'mooi' vindt.
- Kunstenaar en opdrachtgever: van wie is de kunstenaar afhankelijk voor zijn opdrachten.
- Kunst en vermaak: worden de kunsten gebruikt voor ontspanning en vermaak of bestaat er nog een ander doel?
- Kunst, wetenschap en techniek: de invloed van wetenschap en techniek op kunsten en omgekeerd.
- Kunst intercultureel: worden de kunsten beïnvloed door contacten met andere volken en landen?

Je krijgt tijdens de lessen veel voorbeelden te zien en te horen van de verschillende kunsten in een periode. Kunst algemeen werkt met een methodeboek, werkboek en cd-rom. Op de cd-rom staan teksten, muziekfragmenten en afbeeldingen en videofragmenten. In het werkboek staan opdrachten die je met de cd-rom maakt.

Het Centraal Examen.

De examenonderwerpen zijn altijd: massacultuur en cultuur van het moderne. Daarnaast komen er twee perioden bij. Het Centraal Examen maak je met behulp van een cd-rom. Doordat het huiswerk en de toetsen op dezelfde manier werken ben je daar bij het examen al aan gewend.

